

Wanneer verleden en school elkaar raken.

Ouderlijk trauma en samenwerking rond extra zorg in het basisonderwijs.

Als intern begeleider zit ik vaak pas aan tafel wanneer het spannend wordt. De leerkracht maakt zich zorgen, het kind laat signalen zien en ouders reageren anders dan je had verwacht. Boos, teruggetrokken, wantrouwend of juist extreem betrokken. In zulke momenten gaat het zelden alleen over onderwijs. Vaak schuift het verleden ongevraagd mee aan tafel.

Trauma van ouders: vaak onzichtbaar, maar voelbaar.

Trauma bij ouders is niet altijd zichtbaar, maar wel voelbaar. Het kan voortkomen uit eigen negatieve schoolervaringen, eerdere trajecten in de jeugdzorg, migratie, armoede, verlies of langdurige stress. Deze ervaringen beïnvloeden hoe ouders situaties inschatten waarin zij zich beoordeeld of machteloos voelen.

Schoolgesprekken kunnen oude gevoelens van falen of afwijzing oproepen, zeker wanneer het over hun kind gaat. Soms kunnen ouders heel heftig reageren tijdens een gesprek vanuit boosheid, wantrouwen of controlebehoefte. Wat voor school een zorgvuldig proces is, kan voor ouders voelen als een bedreiging. Zeker wanneer het over hun kind gaat.

De invloed op het contact met school.

Ouderlijk trauma beïnvloedt de samenwerking vaak subtiel maar krachtig. Sommige ouders stellen veel vragen, willen alles vastgelegd zien en raken snel geëmotioneerd. Anderen trekken zich juist terug, komen afspraken niet na of reageren nauwelijks op contactverzoeken. Voor leerkrachten kan dit voelen als onwil of gebrek aan betrokkenheid, terwijl het vaak gaat om zelfbescherming. Achter boosheid zit vaak angst; achter stilte vaak overweldiging.

“Elke keer als school belt, denk ik: daar gaan we weer, wat heb ik nu fout gedaan?”
— ouder

Wanneer deze dynamiek niet wordt herkend, ontstaat het risico dat ouders en school tegenover elkaar komen te staan. Juist in zorgtrajecten, waarin vertrouwen essentieel is, kan dit de voortgang belemmeren. Miscommunicatie vergroot de zorgen, terwijl wederzijds vertrouwen juist kan bijdragen aan veiligheid, rust en draagkracht. Stress en onveiligheid bij ouders kunnen indirect doorwerken in gedrag, leren en emotieregulatie van het kind. Kinderen ontwikkelen zich niet los van hun omgeving. Bovendien willen school en ouders in feite hetzelfde: het beste voor het kind.

Zorgtrajecten: professioneel logisch, emotioneel beladen.

Voor scholen zijn zorgtrajecten helder opgebouwd: signaleren, bespreken, plannen maken, evalueren en eventueel opschalen. Voor ouders met trauma kan dit proces bedreigend aanvoelen. Als een negatieve spiraal richting instanties waar zij eerder negatieve ervaringen mee hadden.

“Ik weet dat dit een standaardprocedure is, maar voor deze ouder voelde elke stap als een bewijs dat ze het niet goed deed.”
— zorgcoördinator, bovenbouw

Een trauma-sensitieve houding vraagt geen therapeutische aanpak, maar wel bewustzijn.

Neem ouders juist actief mee in het proces. Een extra gesprek kan veel spanning wegnemen. Soms is erkenning belangrijker dan meteen handelen. Erken emoties zonder ze te problematiseren: "Ik zie dat dit veel met u doet."

- Wees transparant over stappen, verwachtingen en doelen. Leg uit wat de volgende stap is, waarom die nodig is en wat dit niet betekent. Transparantie geeft ouders houvast.
- Gebruik begrijpelijke taal en vermijd onnodige vaktermen. Zinnen als "We doen dit samen" of "U blijft de expert over uw kind" helpen om gelijkwaardigheid te benadrukken.
- Bied voorspelbaarheid met een vast aanspreekpunt en duidelijke afspraken.
- Bewaak grenzen: empathie betekent niet dat je alles oplost. Duidelijke kaders en grenzen zorgen juist voor veiligheid, ook voor ouders.

Werken met mensen, niet alleen met plannen.

Trauma-sensitief werken vraagt geen specialistische kennis, maar wel een andere blik. Als intern begeleider balanceer je dagelijks tussen systemen, procedures en vooral mensen. Samenwerking rond extra zorg vraagt meer dan protocollen en plannen. Het vraagt oog voor de mens achter de ouderrol. Wanneer onderwijsprofessionals ervoor open kunnen staan om te erkennen dat ook het gedrag van ouders voortkomt uit eerdere ervaringen, ontstaat er ruimte voor wederzijds begrip en vertrouwen. En vertrouwen is vaak de stille voorwaarde voor succesvolle zorgtrajecten waarbij het belang van het kind centraal staat.